

Vergaderjaar 2021–2022

19 637

Vreemdelingenbeleid

36 045

Situatie in de Oekraïne

Nr. 2895

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 mei 2022

Door de voortdurende oorlog in Oekraïne zijn volgens de Europese Commissie inmiddels meer dan 6,3 miljoen mensen hun land ontvlucht. Nog steeds worden de meesten van hen opgevangen in de buurlanden, maar sommigen van hen reizen verder door binnen de EU, onder meer naar Nederland.

In deze brief informeer ik uw Kamer over de laatste stand van zaken met betrekking tot de meerkostenregeling gemeentelijke zorg en de specifieke uitkering voor de opvang van ontheemden. Daarnaast informeer ik u over de stand van zaken m.b.t. de overgang staatsnoodrecht naar reguliere onderbouwing en huisvesting voor Oekraïense ontheemden en andere aandachtsgroepen.

Namens het kabinet ben ik coördinerend bewindspersoon op dit dossier, binnen de bijzondere crisisstructuur van de Ministeriële Commissie Migratie en Samenleving (MCMS). Gezien de onderwerpen stuur ik deze brief mede namens de Minister voor VRO en de Minister en Staatssecretaris van VWS.

Realisatie noodopvangplekken

De gemeenten in Nederland zijn verantwoordelijk voor de realisatie van noodopvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne. De veiligheidsregio's coördineren dit. Eerder heb ik de gemeenten en veiligheidsregio's verzocht ernaar te streven op 23 mei 50.000 noodopvangplekken te realiseren en gezien de aanhoudende instroom van mensen die Oekraïne ontvluchten en uitwijken naar Nederland dit aantal te verhogen naar 75.000 uiterlijk 23 juni. Ik heb uw Kamer hierover geïnformeerd op 28 april 2022 (Kamerstukken 19 637 en 36 045, nr. 2886).

Op 23 mei was de realisatie 48.454 noodopvangplaatsen met een bezetting van 81%. Dezer dagen bereiken de veiligheidsregio's het aantal

van 50.000 noodopvangplaatsen. Het is een prestatie van formaat die gemeenten en veiligheidsregio's hier samen met het Rode Kruis, het Leger des Heils en andere organisaties neerzetten. Omdat de realisatie van nog meer opvangplaatsen er niet makkelijker op wordt, ben ik met de gemeenten en veiligheidsregio's een pakket aan randvoorwaarden overeengekomen die de realisatie moeten vergemakkelijken. Ter informatie treft u een afschrift van deze afspraken in de bijlage bij deze brief.

Overgang van staatsnoodrecht naar reguliere onderbouwing

Op 10 mei jl. is uw Kamer geïnformeerd¹ inzake de overgang van een nationale crisisstructuur naar een bijzondere crisisstructuur van de MCMS en de daaronder ressorterende Ambtelijke Commissie Migratie en Samenleving (ACMS). Zoals ook aan uw Kamer gemeld in het nader rapport bij het wetsvoorstel Voortduringswet, worden verschillende alternatieven nader uitgewerkt waarmee op structurele wijze in de benodigde opvang kan worden voorzien, voor zolang dat nodig is. Gelet op de omvang van deze taak en de zeer grote groep ontheemden uit Oekraïne, is daar enige tijd mee gemoeid. Hierover wordt uw Kamer nader geïnformeerd.

Meerkostenregeling Jeugdwet, Wmo, Basistakenpakket Jgz, Rijksvaccinatieprogramma en prenataal huisbezoek

De verantwoordelijkheid voor de zorg en ondersteuning vanuit de Wmo en de Jeugdwet, en de uitvoering van het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg, het Rijksvaccinatieprogramma en het prenataal huisbezoek uit de Wet publieke gezondheid ligt óók voor Oekraïense ontheemden bij gemeenten. Als gevolg van de toestroom van Oekraïense ontheemden naar Nederland maken gemeenten extra kosten ten aanzien van de bovenstaande taken. Het aantal Oekraïense ontheemden is dusdanig groot in omvang dat dit niet als een onderdeel van gebruikelijke fluctuaties gezien kan worden. Daarnaast leidt de opvang van Oekraïense ontheemden tot clustering bij specifieke gemeenten, namelijk in die gemeenten waar opvanglocaties zijn gerealiseerd.

Het kabinet heeft besloten om gemeenten te compenseren voor de extra kosten in het jaar 2022 die zij t.a.v. bovengenoemde taken maken. De compensatie wordt vastgesteld op basis van (een raming van) daadwerkelijke aantallen opgevangen Oekraïense ontheemden. De komende periode wordt de compensatie en verdeling, in overleg tussen het Rijk en VNG, nader uitgewerkt.

Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne

Het kabinet heeft besloten de ministeriële regeling opvang ontheemden vast te stellen. De regeling geldt met terugwerkende kracht vanaf 1/3 met een looptijd van maximaal zes maanden. Op basis van deze regeling vergoedt het Rijk de gemeentelijke kosten voor de opvang van ontheemden. De regeling voorziet in het volgende:

- Een normbedrag voor opvang van ontheemden. Het bedrag wordt indien nodig naar boven bijgesteld op basis van een monitoronderzoek
- Vergoeding op basis van werkelijke kosten voor transitie, verbouwing en realisatie van gebouwen op basis van – globale – business cases
- Een uitzonderingsbepaling om gemeenten die excessieve kosten hebben gemaakt voordat de regeling gepubliceerd is te kunnen compenseren op basis van werkelijke kosten.

¹ Kamerstukken 19 637 en 36 045, nr. 2887.

- Een normbedrag voor vergoeding uitvoeringskosten verstrekkingen (leefgeld) in de POO.

De regeling heeft een looptijd van maximaal 6 maanden. Daarna wordt deze opgevolgd door een algemene maatregel van bestuur (AMvB). De vergoeding gebeurt op basis van een Specifieke Uitkering (SPUK) en wordt door gemeenten verantwoord via hun eigen jaarrekening op basis van de SiSa-systematiek. Hoewel de juridische grondslag wijzigd streeft JenV naar naadloze continuïteit in de uitvoering van de regeling en de verantwoordingsystematiek. Met deze regeling is ook de mogelijkheid voor gemeenten om, indien gewenst, een voorschot aan te vragen geborgd.

Bekostiging particuliere opvang

Om direct acute opvang voor ontheemden uit Oekraïne te kunnen realiseren en het particuliere aanbod zo veilig mogelijk te laten verlopen heeft het Ministerie van Justitie en Veiligheid in maart jl. met het Rode Kruis, Vluchtelingenwerk, TakeCareBNB en het Leger des Heils afgesproken dat deze organisaties de particuliere opvang zouden coördineren en faciliteren. Hier zijn de partijen direct mee aan de slag gegaan en hiervoor hebben zij direct kosten gemaakt. Vanwege de acute crisis waar wij mee te maken kregen na de inval van Rusland in Oekraïne en de noodzaak van urgente besluitvorming konden de aanbestedingsprocedures niet volledig worden doorlopen. Om huisvesting bij particulieren wel direct mogelijk te maken, zoals o.a. verzocht door het lid Palland tijdens het vragenuur op 15 maart jl. (Handelingen II 2021/22, nr. 60, item 2), en ontheemden zo snel mogelijk een opvangplek aan te kunnen bieden zijn er op 24 maart jl. door middel van een overeenkomst afspraken vastgelegd over de opstart van het project. De kosten die verbonden zijn aan deze overeenkomst komen neer op 822.660 euro. Deze waarde ligt boven de Europese aanbestedingsgrens voor overheidsopdrachten van 140.000 euro. Door middel van een «waiver» is er, gezien de urgentie van de situatie. Door middel van een «waiver» is er, gezien de urgentie van de situatie, formeel besloten tot deze afwijking van het inkoopbeleid.

Huisvesting ontheemden Oekraïne

Er wordt hard gewerkt aan het realiseren van voldoende opvangplekken voor een veilig tijdelijk verblijf met toegang tot de nodige voorzieningen. Voldoende opvang is nodig totdat een veilige terugkeer naar de Oekraïne mogelijk is of bestendig verblijf in Nederland aan de orde is. Natuurlijk is het de wens is van vrijwel alle Oekraïense ontheemden om op korte termijn terug te kunnen keren naar een veilig Oekraïne. Helaas is dat geen vanzelfsprekendheid waar we zomaar vanuit kunnen gaan. Daarom heeft de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening met het instellen van een commissie voorbereidingen getroffen voor het realiseren van huisvestingsmogelijkheden waarmee een verblijf van Oekraïense ontheemden voor langere tijd mogelijk wordt gemaakt.

De huisvestingsvraag van Oekraïense ontheemden² is acuut. Momenteel kunnen veel Nederlanders geen woning vinden die past bij hun wensen en portemonnee. De urgentie om snel te komen tot meer woningen is dan ook hoog, in het algemeen, en in het bijzonder voor aandachtsgroepen zoals statushouders, dak- en thuisloze mensen en starters. Daarbij komt dat de praktijk laat zien dat het voor gemeenten lang niet altijd makkelijk is

² Daarbij wordt opgemerkt dat ontheemden uit Oekraïne, geen statushouders zijn, en daarom niet worden gehuisvest in de zin van de Huisvestingswet 2014. Omdat onduidelijk is hoe lang ontheemden in Nederland verblijven wordt daarom vooralsnog ingezet op tijdelijk onderdak voor deze groep.

opvang voor asielzoekers of huisvesting voor statushouders te realiseren. Het snel realiseren van voldoende huisvesting, vergt een breed scala van interventies. Waarbij processen sneller moeten en procedures soepeler. De meeste effectieve wijze om snel extra woningen te realiseren, is door meer tijdelijke en flexibele woningen te realiseren op plekken waar nu nog geen woningen (mogen) staan. Daarnaast moeten leegstaande (kantoor)gebouwen worden getransformeerd tot woningen.

Huisvesting voor Oekraïense ontheemden in combinatie met andere aandachtsgroepen

De (tijdelijke) huisvesting van Oekraïense ontheemden kent een duidelijke samenhang met de beleidsprogramma's onder de Nationale Woon- en Bouwagenda (NWBA) Woningbouw en «Een thuis voor iedereen». Op beide programma's is de urgentie vergroot.

De huisvesting wordt primair gerealiseerd voor ontheemden, maar is ook inzetbaar voor andere aandachtsgroepen. De ervaring leert dat de gecombineerde huisvesting van verschillende aandachtsgroepen een positief effect heeft op participatie, integratie, de leefbaarheid en het draagvlak in de wijk. De huisvesting die wordt gerealiseerd heeft een bouwkwaliteit die enkele tientallen jaren kan worden ingezet. Afhankelijk van de behoefte kan de huisvesting flexibel worden inzet voor verblijf of huisvesting van ontheemden, statushouders, andere aandachtsgroepen of starters op de woningmarkt. Op deze manier ontstaat via de transformatie van gebouwen en de bouw van flexwoningen een permanente flexibele schil. Flexwoningen zijn binnen die flexibele schil bovendien ook nog flexibel qua locatie. De huisvesting voor ontheemden kan zowel worden ingezet voor ontheemden die beogen langer in Nederland te blijven, als voor ontheemden die korter blijven en waarvoor het nu gebruikelijk is dat het Ministerie van Justitie en Veiligheid verblijfplekken realiseert. Deze flexibiliteit beoogt te verminderen dat tijdelijke verblijfplekken voor ontheemden worden gerealiseerd die na afname van het aantal ontheemden weer worden afgebroken.

Commissie en uitvoeringsorganisatie versnelling tijdelijke huisvesting

Om zo snel mogelijk huisvesting te realiseren wordt de commissie versnelling tijdelijke huisvesting ingesteld. De commissie wordt ondersteund door een uitvoeringsorganisatie bestaande uit extern ingehuurde deskundigen, experts op woningbouw, vertegenwoordigers van woningmarktpartijen en medeoverheden. De commissie zorgt samen met ondersteuning van het Ministerie van Binnenlandse Zaken voor de nodige afstemming met mijn departement. Op die manier blijft de samenhang met programma's onder de NWBA gewaarborgd alsmede de samenhang met de activiteiten van de Nationale Opvang Organisatie.

De werkzaamheden van de commissie moeten leiden tot voldoende extra huisvesting op meerdere locaties. De commissie hanteert in haar advisering een integrale aanpak, waarbij zij zich onder andere richt op het bestuurlijk aanjagen van huisvestingsprojecten bij gemeenten en provincies zodat meer gebouwen naar woningen worden getransformeerd en de realisatie van tijdelijke en flexwoningen wordt versneld, het doorbreken van impasses door onder meer effecten inzichtelijk te maken aan de hand van financieel, juridische en planologische haalbaarheidsstudies en investeringsvoorstellen, het agenderen van knelpunten in onder andere processen, procedures, wetgeving en voorschriften en het bij elkaar brengen en inzichtelijk houden van vraag naar huisvesting en aanbod van locaties en bouwcapaciteit op lokaal niveau.

Er is een quickscan uitgevoerd om de ondersteuningsbehoefte van de meest betrokken partijen bij het zo snel mogelijk realiseren van extra huisvesting in kaart te brengen. Op basis daarvan zijn de werkzaamheden van de uitvoeringsorganisatie tot stand gekomen. De uitvoeringsorganisatie richt zich op het systematisch inzichtelijk maken en houden, het bij elkaar brengen van vraag naar huisvesting en aanbod van locaties en bouwcapaciteit op lokaal niveau, het maken van investeringsvoorstellen en het uitvoeren van haalbaarheidsstudies voor beoogde projecten (waarbij gekeken wordt naar juridische, financiële en (steden)bouwtechnische aspecten), het faciliteren van het besluitvormingsproces bij gemeenten en direct betrokken organisaties, het zo nodig agenderen van vastgelopen casussen voor het nemen van een beslissing met doorzettingsmacht en indien nodig het ondersteunen en begeleiden van gemeenten en betrokken partijen bij de uitvoeringsfase.

Een van de belangrijkste knelpunten voor het realiseren van flexwoningen is de zoektocht naar locaties. Daar is in de afgelopen periode ook de nodige inzet op gepleegd om de commissie en uitvoeringsorganisatie een vliegende start te kunnen geven en zijn voor de start middelen vrijgemaakt. Op korte termijn kunnen zij zich daarom richten op de ontwikkeling van een aantal grotere locaties waar al contact over is met betrokken gemeenten en provincies. Over de inzet voor langere termijn en de precieze vormgeving van de ondersteuning van de commissie vindt momenteel nog besluitvorming plaats en de Minister voor VRO uw Kamer zo spoedig mogelijk informeren.

De oorlog is onvoorzien en vraagt ook op het volkshuisvestelijk gebied actie van veel partijen. Door goede samenwerking en een effectieve ondersteuning kan gezorgd worden voor een goede uitvoering van het programma woningbouw en het programma «Een thuis voor iedereen» en daarmee voor huisvesting van Oekraïense ontheemden, statushouders, starters en andere aandachtsgroepen op de woningmarkt. Het kabinet heeft er alle vertrouwen in dat we hier samen succesvol in zullen zijn en uw Kamer zal periodiek worden geïnformeerd over de voortgang.

Spoedwet tijdelijke onderwijsvoorzieningen

Afgelopen maandag is het wetsvoorstel Wet tijdelijke onderwijsvoorzieningen bij massale toestroom van ontheemden voor behandeling naar de Tweede Kamer gezonden. Met dit wetsvoorstel wordt beoogd ruimte en richting te geven aan het opzetten en beheren van tijdelijke onderwijsvoorzieningen waarin, in afwijking van de reguliere onderwijsvoorschriften in het primair en voortgezet onderwijs, onderwijs aan Oekraïense ontheemden wordt gegeven.

Budgettaire tabel

In onderstaande budgettaire tabel zijn enkel maatregelen opgenomen waar reeds door het kabinet toe besloten is, inclusief een raming van het budgettaire beslag. Dit betekent dat ook maatregelen die reeds in eerdere brieven aan uw Kamer zijn gecommuniceerd in deze tabel zijn opgenomen. Er zijn andere maatregelen in voorbereiding dan wel besluitvorming.

Maatregel	Budgettair beslag (mln. euro's)	Departement
Gemeentelijke en particuliere opvang (GOO en POO)	1.195	JenV
Gereedmaken Rijksvastgoed voor opvang	64	JenV
Uitvoeringskosten Rijksvastgoedbedrijf opvang	1,2	BZK
Verkenning tijdelijke uitvoeringsorganisatie	2	BZK
Subsidiereregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden	23	VWS
Tolken	1,6	JenV
Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS)	1,8	VWS
Zorgkosten medische evacuees	24	VWS
Transportkosten medische evacuees	8	VWS
Extra ondersteuning LOWAN en uitvoering	0,6	OCW
Tijdelijke compensatie Oekraïense studenten	2,5	OCW
Nieuwkomersonderwijs	79,3	OCW
Ambulante begeleiding	3	OCW
Leerlingenvervoer	9,2	OCW
Gelijkstelling voorzieningenniveau ontheemden aan asielzoekers	3,2	JenV
Tijdelijke onderwijshuisvesting	136,3	OCW
Veiligheidsregio's en GGDen	119	JenV
Oprichting DG OEK en NOO	6,9	JenV
Subsidies NGO's tbv inzet Oekraïne	8,1	JenV
Convertibiliteit Oekraïense hryvnia	0,45	Fin
Rijkdienst voor Identiteitsgegevens t.b.v. BRP	0,54	BZK
Meerkostenregeling gemeentelijke zorg	20,5	VWS

Toelichting Gemeentelijke en particuliere opvang

Deze maatregel betreft de compensatie voor gemeenten voor de realisatie van noodopvangplekken en verstrekkingen aan ontheemden. Dit bedrag is geraamd voor zes maanden, gezien de regeling voorzien wordt voor drie maanden met eventueel verlenging met drie maanden en uitgaande van 75.000 ontheemden. Met deze middelen betalen gemeenten ook de huur voor het Rijksvastgoed (zie post hieronder). Gemeenten mogen opvanglocaties tot 12 maanden vastleggen, de kostenraming hiervoor wordt meegenomen bij de uitwerking van bovenstaande regeling. De raming van andere kosten in deze tabel is nog gebaseerd op 50.000 ontheemden. U wordt in een komende kamerbrief geïnformeerd over de budgettaire effecten van een instroom van meer dan 50.000 ontheemden op deze andere kosten.

Toelichting gereedmaken Rijksvastgoed voor opvang

Het Rijksvastgoedbedrijf (RvB) zal in overleg met gemeenten bestaand Rijksvastgoed beschikbaar stellen voor de tijdelijke noodopvang van ontheemden uit Oekraïne. Om hen een waardig onderkomen en noodzakelijke voorzieningen te bieden, moeten aanpassingen worden gedaan aan de gebouwen.

Uitvoeringskosten Rijksvastgoedbedrijf opvang

Om de extra werkzaamheden van het RvB mogelijk te maken zijn middelen nodig t.b.v. projectleiding en juridische/contractuele werkzaamheden.

Verkenning tijdelijke uitvoeringsorganisatie

Dit betreft een verkenning naar een tijdelijke uitvoeringsorganisatie die kan ondersteunen in het realiseren van tijdige en goede huisvesting voor ontheemden. De bijbehorende kosten worden gedekt binnen de begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De uitkomsten van deze verkenning worden politiek gewogen alvorens verdergaande stappen richting vormgeving van de tijdelijke organisatie worden ondernomen.

Subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden (SOV)

Ontheemden uit Oekraïne die naar Nederland komen zijn momenteel onverzekerd voor medisch noodzakelijke zorg. Voor onverzekerden bestaat de SOV-regeling, op basis waarvan aanbieders gecompenseerd worden voor medisch noodzakelijke zorg die zij aan hen verlenen. Het kabinet heeft besloten de uitgaven in de SOV voor ontheemden uit Oekraïne generaal te compenseren t/m het tweede kwartaal van 2022 en raamt het budgettaire beslag hiervan op 23 miljoen euro.

Tolken

De wet verplicht zorgverleners om begrijpelijk te communiceren met patiënten. Dat betekent dat bij een taalbarrière een professionele talentolk moet worden ingezet. Omdat de ontheemden uit Oekraïne niet onder het COA vallen, waar talentolken voor asielzoekers beschikbaar worden gesteld, wordt gebruikt gemaakt van het inkoopcontract van JenV om 1,6 miljoen euro hiervoor beschikbaar te stellen.

Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS)

De Europese Commissie heeft haar lidstaten gevraagd te inventariseren hoeveel capaciteit er in de lidstaat beschikbaar is om medische evacuaties van Oekraïense patiënten uit EU-buurlanden uit te voeren en de betreffende patiënten op te vangen en zorg en ondersteuning te bieden. De coördinatie en organisatie hiervan wordt aan Nederlandse zijde uitgevoerd door het LCPS, onderdeel van het Landelijk Netwerk Acute Zorg (LNAZ). Het gaat om een bedrag van 1,8 miljoen euro voor 6 maanden.

Zorgkosten medisch evacuees

Nederland kan in het tweede kwartaal 2022 maximaal 30 patiënten per dag opvangen en raamt het budgettaire beslag van de zorgkosten voor medische evacuees op 24 miljoen euro. De zorgkosten voor de medische evacuees worden vergoed via de SOV-regeling.

Transport medische evacuees

Voor de evacuatie van Oekraïense patiënten uit EU-buurlanden wordt gebruik gemaakt van een Europees matchingsysteem. Na acceptatie door het ontvangende land, wordt het transport vervolgens geregeld door het land waar de patiënt zich bevindt voor overplaatsing. Binnen de EU is afgesproken dat de kosten van transport voor het ontvangende land zijn. Hiervoor is een bedrag van 8 miljoen euro geraamd.

Extra ondersteuning LOWAN en uitvoering

Via LOWAN (de door OCW gesubsidieerde ondersteuningsorganisatie voor het nieuwkomersonderwijs) worden scholen ondersteund om kinderen uit Oekraïne zo snel mogelijk les te kunnen geven. Het ministerie verhoogt de subsidie aan LOWAN-po (via de PO-Raad) en LOWAN-vo voor extra fte ondersteuning.

Tijdelijke compensatie Oekraïense studenten

Dit betreft een compensatie voor zittende Oekraïense studenten in het studiejaar 2021 – 2022 in het ho en mbo. Deze compensatie loopt via instellingen en bedraagt maximaal 1.000 euro (betreft de kosten voor leefgeld en studie, bedrag conform Nibudnorm) per student per maand

voor in beginsel drie maanden (maart – mei). Dit wordt via een subsidieregeling aan instellingen uitgekeerd.

Toelichting Nieuwkomersonderwijs

Nieuwkomers uit Oekraïne in zowel het primair als het voortgezet onderwijs komen in aanmerking voor de nieuwkomersbekostiging (po circa 11.000 euro per jaar, vo circa 12.300 euro per jaar). Op basis van beschikbare cijfers dient naar verwachting voor 18.000 nieuwkomers met leerplichtige leeftijd nieuwkomersonderwijs georganiseerd te worden. Dit budgettaire beslag geldt voor de periode van 1 maart 2022 tot 16 juli 2022 (einde schooljaar).

Toelichting Ambulante begeleiding

Een aantal van de Oekraïense leerlingen komen nog op reguliere scholen terecht. Deze scholen hebben vaak niet de expertise om een nieuwkomersleerling les te geven zoals een nieuwkomersschool dat wel heeft. Ambulante begeleiding vanuit de nieuwkomersscholen voor deze reguliere scholen zorgt ervoor dat ook reguliere scholen expertise tot hun beschikking hebben. Het gaat hierbij om 2 fte voor 15 van de 25 veiligheidsregio's. De middelen worden in overleg met de PO en VO raad ingezet en zijn beschikbaar voor een jaar.

Toelichting Leerlingenvervoer

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het inrichten van leerlingenvervoer. Nieuwkomersonderwijs wordt zo veel als mogelijk centraal georganiseerd, waardoor de afstand tussen opvanglocaties en de onderwijsinstellingen kan toenemen. Daarom worden gemeenten gesteund in het organiseren van leerlingenvervoer voor nieuwkomersonderwijs. Dit betreft een eenmalige decentrale uitkering voor de periode 1 maart 2022 – 16 juli 2022 (exclusief schoolvakanties).

Gelijkstelling voorzieningenniveau ontheemden aan asielzoekers

Ontheemden hebben recht op hetzelfde voorzieningenniveau als asielzoekers. De Regeling Medische zorg Asielzoekers (RMA) bevat op bepaalde onderdelen een bredere dekking dan het basispakket. Het voorzieningenniveau gelijkstellen leidt naar verwachting tot extra zorgkosten. Tot en met het tweede kwartaal van 2022 worden deze geraamd op 3,2 miljoen euro. Dit kan budgettair verwerkt worden zodra het uitvoeringscontract gereed is.

Toelichting Tijdelijke onderwijshuisvesting

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het regelen van voldoende onderwijshuisvesting. Het plan is om de middelen via een SPUK aan gemeenten te verstrekken. Uitgangspunt is dat gemeenten zelf de kosten voorschieten en achteraf vergoed krijgen op basis van gerealiseerde kosten, hierbij geldt een maximumbedrag per leerling. De maatregel is bedoeld voor het huren van bestaande, soms in de vorm van noodlocaties die op een schoolplein kunnen worden bijgeplaatst, soms in de vorm van een externe locatie zoals tijdens corona ook wel is gedaan. Dit budgettaire beslag geldt voor de periode van 1 maart 2022 tot 16 juli 2022 (einde schooljaar). Onderuitputting op budget vloeit terug naar de schatkist.

Toelichting Veiligheidsregio's en GGD's en

Voor de bedrijfsvoering en kosten voor GGD en veiligheidsregio's en gemeenten met een coördinerende taak moet een systeem voor vergoeding worden opgericht. Het gaat om kosten die bij reguliere asielzoekers via COA worden gefinancierd. Hieronder vallen in principe de extra kosten voor regie en coördinatie (een deel van de coördinatie zit in de reguliere bekostiging) en eerste medische zorg en tolken (die niet al via een andere route gefinancierd worden). Om de 25 veiligheidsregio's in de periode van 9,5 maanden (half maart t/m december) te kunnen ondersteunen is een bedrag van ca. € 500.000 per maand per regio geschat, wat de 119 mln. maakt. Onderuitputting op budget vloeit terug naar de schatkist.

Oprichting DG OEK en NOO

Het kabinet heeft besloten tot oprichting van DGOek en NOO. DGOek wordt belast met beleidscoördinatie, ondersteuning en planvorming ten behoeve van de opvang van Oekraïense ontheemden. De NOO heeft als taak om bij te dragen aan het realiseren van voldoende opvanglocaties en het beschikbaar stellen van de benodigde basisvoorzieningen. Voor de eerste zes maanden heeft dit een budgettair beslag van 6,9 miljoen euro.

Subsidies NGO's t.b.v. inzet Oekraïne

Voor de ondersteuning van de opvang van Oekraïense ontheemden is de hulp ingeroepen van verschillende NGO's. Vluchtelingenwerk Nederland is door JenV gevraagd om ondersteuning te bieden bij de voorbereiding en bij de opvang van ontheemden. Deze hulpverlening loopt uiteen van het faciliteren en coördineren van het particuliere hulpaanbod, juridische ondersteuning, inzet vrijwilligers en activiteiten op de Gemeentelijke Opvanglocaties voor Oekraïners. De kosten hiervoor worden geraamd op 7,2 miljoen euro. Om particuliere opvang zo veilig mogelijk te laten verlopen heeft JenV met het Rode Kruis, Vluchtelingenwerk, TakeCareBNB en het Leger des Heils afgesproken dat deze organisaties de particuliere opvang coördineren en faciliteren. Voor de opstart en eerste fase van het project is een opdracht verleend met een budgettair beslag van 822.660 euro.

Convertibiliteit Oekraïense hryvnia

Conform de raadsaanbeveling van de Europese Commissie wordt er een regeling opgezet voor Oekraïense ontheemden om Oekraïens contant geld (hryvnia's) om te kunnen wisselen voor euro's. Om de regeling in Nederland in werking te kunnen laten treden is naar verwachting een bedrag oplopend tot maximaal € 23,3 mln. nodig om de valuta te kunnen opkopen. Hier staat tegenover dat deze valuta verkocht zullen worden. Hierdoor komt de gesaldeerde reeks voor deze uitgaven op 0. Volgens de raadsaanbeveling dienen geen transactiekosten in rekening te worden gebracht. De uitvoeringskosten, onder andere transactiekosten en verwerkingskosten, worden geschat op € 0,45 mln.

Rijksdienst voor Identiteitsgegevens BRP

De Rijksdienst voor Identiteitsgegevens ontvangt een bijdrage voor haar werkzaamheden in verband met het registreren van ontheemden uit Oekraïne in de Basisregistratie Personen (BRP).

Meerkostenregeling gemeentelijke zorg

Als gevolg van de toestroom van Oekraïense ontheemden naar Nederland maken gemeenten extra kosten ten aanzien van de Wmo, Jeugdwet, het basistakenpakket van de Jeugdgezondheidszorg, het Rijksvaccinatieprogramma en het prenataal huisbezoek. Het kabinet heeft besloten om gemeenten te compenseren voor extra kosten in het jaar 2022 die zij t.a.v. bovengenoemde taken maken. De compensatie wordt vastgesteld op basis van (een raming van) daadwerkelijke aantallen opgevangen Oekraïense ontheemden. De komende periode wordt de compensatie en verdeling, in overleg tussen het Rijk en VNG, nader uitgewerkt.

Budgettaire verwerking

Uw Kamer ontvangt hiertoe een (Incidentele) Suppletoire Begroting van de betreffende departementen.

Internationaal

Over de ontwikkelingen op het internationale vlak, informeren we uw Kamer nader in het kader van de Geannoteerde Agenda voor de JBZ-Raad van 9 en 10 juni aanstaande.

Conclusie

Tot slot wil ik blijven benoemen dat de ontwikkelingen op het gebied van migratie en aangrenzende werkvelden zich ten gevolge van de oorlog in Oekraïne razendsnel opvolgen, zowel op nationaal, Europees als internationaal niveau. Dat heeft tot gevolg dat het beeld zeer snel verandert en het kabinet zich daar continu op dient aan te passen. Ik blijf mij, samen met mijn collega's, inspannen om uw Kamer tijdig en adequaat te informeren.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
E. van der Burg